Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го СІЧНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 21. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JANUARY 26, 1952. VOL. LX.

ТРУМАН ВИЯВИТЬ СВОЇ ВИБОРЧІ ЗАДУМИ ДО 29 КВІТНЯ

Вашингтон. — На пресовій конференції през. Труман зі звичайним гумором і зручністю, коли його запитують про партійну політику, ще дальше стримався від ясної відповіди на запит, які його особисті пляни перед виборами в 1952 р. Коли його питалися, чи він відмовиться від кандидатури на президента, щоб міг стати до виборів на сенатора у своєму стейті Мизури, він заявив, що проголосить свої наміри ще до 29 квітня. Цей день — це кінцева дата, до якої можна зголошувати кандидатів в стейті Мизури. При цій нагоді він виявив, що не дуже сприяє кандидатурі сен. Естеса Кіфовера на найменування, одначе підтримає його, якщо він стане кандидатом партії на конвенції в Шікаго; про кандидатуру губ. Стівенсона зі стейту Ілиной сказав, що кожний добрий демократ може бути кандидатом, а коли Труманові сказав один кореспондент, що він самий має право до спочинку, він відповів, що не чується змучений і заявив, що він ніколи не сказав, чи він покине або чи забереться з Білого Дому після 20 січня 1953 р. Заяву, що він дасть публічну відповідь про свої особисті аспірації склав президент, коли його запиталися, чи він кандидує на сенатора. Тоді він сказав, що ще багато часу до вияснення цієї справи, одначе він дасть належне вияснення перед 29 квітня.

Президент вимагає амбасадора — а не особистого посла до Ватикану

Вашингтон. — Президент Труман заявив з притиском, що він не пішле особистого представника до папи, тільки вимагає признання правильного амбасадора до Ватикану. Під час пресової конференції президент заявив, що Сенат має перебрати на себе відповідальність за цю справу. За особистого представника президента Сенат не відповідає. Саме підчас конференції члени „Протестантського паломництва", зорганізованого під опікою Американської Ради Церков Христа, заповнили [illegible] донних справ, щоб передати голові комісії, сен. Тамові Конналлі, петицію з протестами проти найменування амбасадора до Ватикану. Голова ради, д-р В. Е. Брекбилл, проповідник з Алтуна, Па., виявив, що йому відмовили в Білому Домі побачення з президентом у цій справі. Він дістав відповідь від президентового секретаря, що нема потреби відбувати конференції, коли президент уже публічно заявив, що він хоче призначити іншого амбасадора на місце ген. Кларка. Протести належить звертати до секретаря стейту.

Ген. Герші за негайне введення військового вишколу

Вашингтон. — Генерал майор Луїс Д. Герші, директор поборової служби, запропонував, щоб Конгрес негайно доручив збройним силам започаткувати загальний військовий вишкіл з такими кандидатами на вояків, яких тимчасово звільнено з військової служби тому, що вони відбувають університетські студії або потрібні на фармах чи в інших необхідних ділянках праці. Він також попередив, що команди армії, фльоти й повітряних сил можуть понизити вимоги для асентерунку молоді, яку досі відкидали за різні недомагання. Генерал каже, що недостача рекрутів не дійсна, бо багато здібної молоді не приймають до війська тому, що загострі постанови при їх асентирунку. На 8.500.000 молоді, зареєстрованої до військової служби, відкинено 1,250.000, тобто 15 відсотків. Одначе він виявив теж, що заходить можливість, що не буде потрібно до війська тільки молоді, кільки було передбачувано давніше.

Суворі кари в новім шахтарськім законопроєкті

Вашингтон. — Бюро Шахт, на передодні конгресових переслухань над новим законом для безпечества в шахтах виявило, що в 1951 р. згинуло в Злучених Державах 790 шахтарських робітників, тобто 148 людей більше ніж в 1950 р., не зважаючи на збільшену кількість таких нещасливих випадків від 1910 р., коли то почали втримувати таку статистику. Тільки 1949 і 1950 рр. мали менше випадків. Бюро Шахт оголосило теж огляд положення в шахтах за роки 1941-1951, заявляючи, що треба буде гострих заходів, щоб добитися охорони робітників перед нещасливими припадками. Краєве Товариство вугільних підприємців погодилося на ведення дальшої опозиції проти нового закону, заявляючи, що вони вдоволені теперішнім законом в справі безпечества робітників. На першому переслуханні свідків у справі нового закону зізнав секретар внутрішніх справ Оскар Л. Чапман, що уряд міг би був перешкодити нещастю у Вест Франкфорд, Ілл., якщо б був мав повновласть допильнувати виконання закону для захорони шахтарів. Чапман попередив, що до законопроєкту будуть додані суворі кари за поломання закону.

КРАДІЖІ НА КОРАБЕЛЬНИХ ДОКАХ ЗНЯТІ НА ФІЛЬМІ

Ню Йорк. — Фільми, які показують, як докові робітники крадуть набір з кораблів підчас вивантажування в прибережніх причалах, та переводять інші незаконні дії, найшлися в посіданні стейтової комісії для прослідження злочинів. Фільми були зняті потайки агентами Федерального Слідчого Бюра, коли в причалах настановлено спеціяльну поліцію й детективів для студій над злочинами й ракетірством на нюйоркському водному фронті. Обчисляють, що крадіжі доходять до вартости 60,000.000 долярів річно. — Сфільмовані дії на водному фронті будуть використані на доказ проти злочинців, які, притримуючися кодексу злодійської мовчанки, не хочуть виявляти ні своїх ні чужих вчинків на суді. Фільми показують, як злодії, удаючи докових робітників, розбивають цілі скрині з товарами і, якщо це харчі, або речі особистого вжитку, то вони користуються ними таки в причалах, а як це цінні речі, вони порозуміваються наперед з своїм провідником, а опісля забирають їх на вантажні авта і відвозять до магазинів. Злочин розгалужений до тієї міри, що жадна посилка корабельна не може бути доставлена в цілости до місця призначення і злочинці вважають це своїм привелеєм провірити, що в скриньках находиться.

ДОМАГАЄТЬСЯ ОБОРОНИ ПАЄИФІКУ

Губернатор Томас Е. Дюї промовляючи до Ради Краєвої Індустріяльної Конференції, закликав до приспішеного завершення оборонної підготовки Пацифіку, перестерігаючи, що кожна проволока в цьому може заохотити Москву до нової агресії.

ДЮЇ ВИМАГАЄ ВИКОРИСТАННЯ ВСІХ РОДІВ ЗБРОЇ ПРОТИ КОМУНІСТІВ В АЗІЇ

Ню Йорк. — У промові на зібранні Краєвої Ради Промислової Конференції губернатор нюйорського стейту Тамес Е. Дюї візвав уряд Злучених Держав попередити Совєтський Союз, що дальша комуністична агресія в Південно-Східній Азії буде відбита „всякою зброєю, яку ми маємо до розпорядку і кожною зброєю, яку нам вдасться виробити в майбутності". При цій нагоді Дюї відновив свою давнішу пропозицію, щоб створити Організацію Пацифічного Пакту, опертого на зразках Організації Північно-Атлянтійського Пакту для взаємної оборони країн, що притикають до Тихого океану. „Єдиний чинник, який респектує диктатор, це сила" — пригадав губернатор. „У теперішньому випадку це буде осторога, що він буде знищений, якщо він нападе на вільних сусідів. Таку осторогу мусять проголосити нації, які хочуть і мають спроможність її виконати. Якщо ми проголосимо осторогу і схочемо її дотримати, тоді, на мою думку, диктатор залишиться вдома і ми матимемо мир. Якщо ми не проголосимо остороги, то мені здається, будемо мати війну" — говорив Дюї. Він тієї думки, що нації з Пацифіку не повинні заявляти, який напад вони вважатимуть інвазією ані теж не виявляти, яка зброя буде вжита для стримання атаки.

● Вжитку атомової бомби в Кореї вимагає краєвий командувач Американського Легіону Доналд Р. Вилсон.

ПЕРЕСТЕРІГАЄ ЧЕРВОНИХ

Секретар фльоти Ден А. Кімбел перестеріг червоних, що на випадок заломання переговорів в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї, американська фльота перенесе війну на ворожі води. „Якщоб—не дай Боже—не прийшло до перемир'я в Кореї —американська фльота перенесе війну до ворога, де тільки є глибока вода".

ЧЕРВОНІ ЗНОВУ ОБВИНУВАЧУЮТЬ АЛІЯНТІВ ЗА БОМБАРДУВАННЯ МАНДЖУРІЇ

Токіо. — Пейпінська комуністична радіовисильня видвигнула серію нових обвинувачень проти аліянтської авіяції за порушення китайської суверенности та бомбардування манджурської території. В повідомленні сказано, що в часі від минулої суботи до понеділка аліянтські літаки чотирма наворотами з'являлися над китайською територією і в одному випадку скинули бомби, знищивши 3 доми та заподіявши інші шкоди, хоча не було жертв в людях. Бомбардування мало трапитись минулої суботи, в місцевості Магсієнкоу в Манджурії. Крім того, комуністичне радіо твердить, що в понеділок 19 аліянтських літаків перелетіло понад район Квантен а вісім інших літаків понад район Антунг, де приміщені комуно-китайські авіяційні бази, з яких турболітаки совєтського виробу беруть участь в боях в Кореї. Нав'язуючи до аліянтського виправдання за помилкове скинення одної бомби аліянтським літаком в невтральному районі Каесонгу в Кореї, ця сама радіовисильня попереджує, що комуністичне командування готове відкинути це виправдання, вважаючи його за „абсурдне". Аліянти, признаючи факт скинення тої бомби, яка не зробила жадної шкоди, виправдались, що бомба була скинена помилково заблуканим в поганій погоді літаком. Тимчасом, переговори в Панмунджом, згідно з твердженням аліянтського командування, увійшли в стадію „повного паралічу". Аліянтське командування обвинувачує комуністів, що вони, відкидаючи останні аліянтські компроміси, виявили недвозначно, що вони не бажають собі перемир'я і тільки намагаються „вбивати час", приготовляючись до нового наступу. Теж в Парижі, на сесії Генеральної Асамблеї ОН, втрачено всяку надію на можливість досягнення будьякого порозуміння ще під час теперішньої сесії. Західні аліянти плянують звернутися до Генеральної Асамблеї та вияснити їй, що вони не бачать найменших виглядів, щоб комуністи хотіли погодитися на перемир'я на задовільних умовах.

ВІНСЕНТ МАСІ—НОВИЙ ГУБЕРНАТОР КАНАДИ

Лондон. — З Букінґгемського палацу повідомлено про найменування Вінсента Масі новим генеральним губернатором Канади, що має прийти на місце філд маршала вайкаунта Александра, якому будуть призначені „інші обов'язки". Вже раніше були вістки, що Александер буде призначений міністром оборони Британії, хоча ця справа ще офіціяльно не вирішена, або щонайменше невідома. Теперішнім міністром оборони Британії є сам прем'єр Черчил. Александер є професійним вояком та не бере активної участи в партійній політиці і його призначення міністром оборони вважалося б щасливим вибором. Новий генеральний губернатор Канади, Вінсент Масі, є першим уродженим канадійцем, що займатиме цей пост. Раніше він був канадійським високим комісарем в Лондоні та мав багато успіхів в цій місії. В повідомленні сказано, що король Юрій призначив нового губернатора „на рекомендацію уряду Його Величества в Канаді". Масі має 65 років і велику дипломатичну практику. В роках 1926-1930 він був міністром Канади у Вашингтоні. Брат нового губернатора є американським громадянином.

УКРАЇНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ „НАЙЗАПЕКЛІШІ ВОРОГИ" ДЛЯ МОСКВИ

Лондон. (УД) — У Києві, як уже повідомлено, відбувся черговий пленум ЦК КП(б)У, на якому московський ґавляйтер Мельников зачитав доповідь про „Стан і заходи до поліпшення ідеологічної роботи". Після доповіді пленум прийняв „розгорнуті постанови", уривки з яких видрукувала в грудні м. р. „Радянська Україна". В постановах м. і. сказано: „Українська буржуазія та її націоналістичні ідеологи завжди були найпідлішою аґентурою іноземного імперіялізму, завжди були найзапеклішими ворогами українського народу..." Безпосередньо далі вияснюється, чому їх вважається такими ворогами: „Вони... намагалися відірвати український народ від його найближчого союзника і старшого брата — російського народу, відірвати українську культуру від братньої російської культури. Особливо гостро і запекло виступали українські націоналісти проти найвищого досягнення російської культури — ленінізму". В дальшому обіцюється повести дальшу і безпощадну боротьбу проти всіх проявів українського націоналізму.

Заворушення в Тунісі перемінюються в загальне повстання

Туніс, Африка. — Арабські націоналістичні заворушення в цьому північно-африканському протектораті поступово набирають характеру загального повстання. Впродовж останніх 24 годин в заворушеннях в поодиноких частинах країни було щонайменше дальших 30 осіб вбитих та багатьох поранених. Французькі колоністи залишають свої господарства та шукають захисту по містах. Французький резидент знову звернувся із відозвою до місцевого населення, закликаючи його до спокою, щоб могти почати переговори в справі арабських домагань. Рівночасно заповіджено, що вже сьогодні прийдуть з Франції нові піхотні і панцерні підкріплення для французької залоги, як теж покликано до служби резервістів в самому Тунісі. Положення з кожною годиною погіршується.

Фльота готова на випадок розбиття преговорів в Кореї

Вашингтон. — З уваги на непевний вислід переговорів у справі перемир'я в Кореї, президент Труман наказав розглянути ще раз стратегічні можливості на такий випадок. Секретар фльоти Дана А. Кімбал, попереджує, що фльота піде війною у країну ворога, якщо не буде перемир'я. У промові в Милвокі, секретар Кімбал відкинув наперед написаний текст промови і заявив: „Найближчу війну не будемо вести в Злучених Державах. Війна буде йти де інакше і фльота подбає про те, щоб завезти армію, повітряні сили й морську піхоту на нові позиції. Фльота також займеться постачанням усього, чого вони будуть потребувати для виконання своїх завдань". Причини, для якої секретар відступив від писаного тексту промови, не подано. Хоч збройні сили готові на заламання переговорів, то в політичних колах ще не залишили надії на заключення перемир'я.

З'їзд ДОБРУСУ і Свято Соборности — великі імпрези в Ню Йорку

Ню Йорк. — З кінцем цього тижня українська громада в Ню Йорку матиме дві великі імпрези: Другий Загальний З'їзд ДОБРУСУ, Демократичного Об'єднання бувших Репресованих Українців з-під Совєтів, та рокове Свято Державности і Соборности, що його влаштовує Комітет Об'єднаних Українських Організацій міста Ню Йорку. З'їзд Добрусу, крім обговорення і полагодження ділових та організаційних справ, проходитиме під знаком маніфестації проти московсько-комуністичного імперіялізму і народовбивства, — що його члени цеї організації найбільше відчули та самі були його безпосередніми жертвами. З'їзд почнеться в суботу та закінчиться в неділю. Він відбудеться в Мангеттен Плаза при 4-тій вулиці. В рямках З'їзду і в тій самій залі відбудеться в суботу, 26-го січня в год. 7-мій ввечорі Творчий Концерт Григорія Китастого, участь в якому візьмуть солісти Ф. Носенко, І. Зайферт та М. Мінський, і вокально-кобзарський ансамбль в складі: Г. Китастий, Г. Попів, І. Китастий, П. Міняйло, Г. Мухина.

Свято Державности і Соборности відбудеться в неділю 27-го січня. В програмі свята, яке відкриє ген. О. Загродський, є святочне слово співтворця і учасника проголошення Акту Соборности, сьогодні заступника голови В. О. УНРади, д-ра Степана Витвицького, та виступи хорів: „Думка", „Боян" та хорів Метрополітального Комітету Української Молоді і Української Православної Церкви св. Володимира.

Англо-єгипетська битва в Суезі

Каіро. — В останній хвилині наспіло радіоповідомлення, що в Ізмаілії, в зоні Суезького каналу, почалася справжня битва між англійською залогою і єгипетською поліцією. Битва почалася з того, як сильний відділ британських військ оточив місцеву головну квартиру єгипетської поліції та домагався, щоб вона склала зброю. Акцію поведено після того, як виявлено, що в останніх засідках та вбивствах членів британської залоги беруть участь члени регулярної єгипетської поліції. На домагання британців, щоб скласти зброю, з будинку поліції впали стріли, на яких відповіли стрілами британські вояки. Битва продовжується і очікується дальших повідомлень. Інші члени британської залоги продовжують облаву на єгипетських партизанів в цілій зоні Суезького каналу.

Похорон секретаря Патерсона у Вашинґтоні

Вашинґтон. — Тіло Роберта П. Патерсона, колишнього секретаря війни і героя з другої світової війни, перевезено з Ню Йорку до Вашинґтону для похорону на цвинтарі в Арлінґтон. Патерсон згинув у катастрофі літака в Елізабеті у вівторок. Його гріб находиться побіч гробу першого секретаря оборони, Джеймса Форестала. Патерсон і Форестал, коли був підсекретарем фльоти, займалися постачанням усіх потрібних матеріялів на війну в Европі. У похороні узяв участь президент Труман, одначе не їздив на цвинтар, а почесну сторожу фльоти, морських піхотинців і становив батальйон армії, вояків з повітряних сил.

Облава на комуністів в Ірані

Тегеран, Іран. — Іранська поліція почала в столиці країни облаву на комуністів, які в останньому часі, головно у зв'язку з виборами, збільшують свою підривну активність. Поліція виконала насамперед наїзд на приміщення комуністичної організації „Демократична Молодь", при чому знайдено документи, які потверджують всілякі комуністичні надужиття при виборах. Крім того, поліція мала, правдоподібно, на меті здобути дальші списки членів підривних комуністичних організацій. В самому місті прийшло до нових сутичок між комуністами і націоналістами, при чому багато осіб було поранених. В самому Тегерані велику перевагу має націоналістична партія прем'єра Моссадеха.

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● Справа масакри польських офіцерів большевиками в Катинському лісі, яку тепер знову прослідкує конґресова комісія у Вашинґтоні, долучується до низки інших містерій, які ділялися у Вашинґтоні під час воєнної американсько-совєтської приязні та загрожує новим скандалом. Деяке світло на цю справжню містерію кидає колишній американський амбасадор у Варшаві, Артур Блісс Лейн, в документальній статті, надрукованій в лютневому виданні „Ди Америкен Ліджен", офіціяльному органі Американського Леґіону. Потверджуючи встановлений міжнародними комісіями факт, що 15,000 софіцерів польської армії були змасакровані кулями в потилицю тодішнім союзником Гітлера в Кремлі, амбасадор Лейн виявляє такий факт: Німці, з питомою їм дбайливістю, не тільки самі перевели основне слідство в справі того ганебного вбивства, але й дали всі можливості перевірки їх міжнародними комісіями. Що більше, в німецькому полоні перебував теперішній командант американських збройних сил на корейському фронті, тепер генерал а тоді майор Ван Вліт. Його та кількох інших американських і британських офіцерів, що були в німецькому полоні, німці перевезли на місце злочину в Катинському лісі і дали їм всі можливості наочно переконатися та перевірити його. Ці офіцери, що з цілої душі ненавиділи німців і намагались знайти найменший пункт, що послабив би німецькі твердження, не тільки не потрапили його знайти, але мусіли признати німцям рацію. Негайно після звільнення з полону в травні 1945 р., Ван Вліт зголосив своєму командуванню те, що знав про Катинь. Він був перевезений літаком до Вашинґтону і там в Пентаґоні в генеральному штабі приготовив відповідний звіт, що його відразу зараховано до „тап сікрет" а самому Ван Влітові наказано абсолютну мовчанку в тій справі. Тимчасом, американська преса і радіо дальше повторювала твердження совєтської пропаґанди, що Катинський злочин повнили німці. Тепер виявляється, що ці „тап сікрет" документальні звіти Ван Вліта „зникли" з архівів державного департаменту і генерального штабу, згл. його розвідного відділу. Амбасадор Лейн документально доказує, що американський уряд вже в 1943 році мав такі ж документальні докази большевицького злочину в Катинському лісі і він, а з ним цілком певно й американський нарід, хотіли б знати, чому закрито цю правду, від виявлення якої міг залежати цілком інший курс теперішньої історії.

● Америка стоїть перед проблемою своєрідної політичної спадщини, якої не хоче, якої їй не треба, але від якої не може відмовитися. Сьогодні вже є відкритим питання, як довго Франція зможе ще встоятись в Індо-Китаю та коли вона відступить там своє гаряче місце Америці, як Британія, наприклад відступила їй своє місце в Греції п'ять років тому. Французька публічна опінія і навіть Національна Асамблея вважають, що Франція вже повинна це зробити, ще заки почалася комуно-китайська інвазія. Арґументи досить переконливі, як йдеться про саму Францію. В Індо-Китаю „заморожено" 7,000 найкращих офіцерів і 134,000 найкраще вишколених військ, що поносять постійні жертви. Крім того, війна проти комуністичних партизанів коштує Францію приблизно більйон долярів річно. На цьому терпить сама Франція і її господарство, французька позиція в Північній Африці і зв'язана з Францією західно-европейська оборона. В самому Індо-Китаю Франція допустилася низки політичних і військових помилок, що тепер можуть бути фатальні. Тому вона воліла б щоб дальші турботи про ту країну перебрала Америка, як свого часу вона перебрала їх від Британії в Греції, опісля в Кореї, тимчасом теж в Туреччині, в Японії, в Західній Німеччині та в Західній Европі. Америка зобов'язалась до цього Доктриною Трумана про припинення комунізму. Початково це могли робити ще американські доляри, а тепер вже потрібно теж американських вояків. Ані одне ані друге Америці не подобається, але від цього вона не може відмовитися без загрози для своєї власної безпеки.

АЛІЯНТИ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИРІШЕННЯ СПРАВИ АВСТРІЇ

Лондон. — Уряди Злучених Держав, Британії і Франції знову запропонували урядові Совєтського Союзу взяти участь в конференції для завершення проєкту мирового договору з Австрією та остаточного вирішення незалежности тої країни. Переговори в цій справі ведуться вже від кількох років, але Совєти тенденційно не допускають до їх закінчення, бо договір з Австрією означав би відкликання совєтських військ з її території. Аліянти заявляють в своїй ноті, що коли б уряд Совєтського Союзу теж цим разом відмовився переговорювати цю справу і домагався безумовного прийняття його передумов, це „невідкличні призведе до заключення, що совєтський уряд свідомо намагається не допустити до підписання договору з Австрією". Підготовку і переговори в цій справі ведуть в Лондоні заступники міністрів закордонних справ. В аліянтській ноті нічого не сказано про евентуальну дальшу акцію, якщоб Совєти відмовилися від участи в нарадах, але загально вважається, що аліянти рішені цю справу закінчити „так або інакше".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОСІЙСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ

Російській еміграції не можна не признати, що вона, в порівнянні із своєю кількістю та реальними можливостями впливу на майбутню Росію, потрапила в останньому часі здобути чимало розголосу у вільному світі. В цьому їй допомогла у великій мірі сама проблема Росії в міжнародній політиці, як теж поодинокі видатні російські представники та чужі приятелі, не кажучи вже про відносно довгий період часу існування та діяння тої еміграції. В кожному разі є багато підстав твердити, що впливи і значення російської еміграції мають свої причини більше в об'єктивних зовнішніх обставинах, ніж в самій цій еміграції, як такій.

Проте, чи не найкращою характеристикою для російської еміґрації та для евентуальної ролі її в майбутніх подіях, зв'язаних з Росією і опанованими нею просторами, може послужити теперішня російська дискусія, і частинно акція, в справі майбутньої долі російської імперії, конкретніше — в національностевому питанні. Ця дискусія продовжується, але вже її дотеперішній перебіг можна вважати жалюгідною компромітацією тої ж російської еміграції та величезною шкодою не тільки для самої справи визволення російського народу з-під теперішньої комуністичної диктатури, але й для справи вільного світу в його теперішньому історичному змагу проти комуністичної загрози.

Компромітацією є вже сама дискусія. Подумати тільки: сьогодні, коли ввесь світ стоїть під знаком не тільки теоретичного, але й практичного права на самовизначення, коли могутні зриви націоналізмів визначують формування нового обличчя світу, коли по своє право на самовизначення посягають і його здобувають навіть найбільш відсталі народи і племена, російська еміграція не тільки дебатує і квестіонує, але у великій своїй частині і заперечує таке право віками оформлених і динамічних націй, з віковою історією, великою культурою і традицією, які впали жертвою російського білого чи червоного імперіялістичного насильства. Деякі арґументи, які в цій еміґрансько-російській дискусії видвигається, належали б до куріозів уже навіть в минулому сторіччі.

Ми далекі від того, щоб засліплено заперечувати будь-які досягнення російського народу. Але це не змінює факту, що Росія в багатьох ділянках завжди належала й належить сьогодні до найбільш відсталих країн, зокрема як їдеться про суспільний лад та суспільний розвиток. Це, можливо, тому, що кожночасні володарі та пануючі кліки завжди скеровували свої зусилля в імперіялістичному напрямку, вони завжди підбивали або плянували підбити інші краї та народи, занедбуючи свій власний народ в його масі. Тирани типу Грозного чи Сталіна і факіри типу Распутіна мали і далі мають вдячне поле до попису на тлі того назадництва.

Таке саме назадництво і відсталість від сучасности пробивається повною силою і в теперішній дискусії російської еміґрації. Мається враження, що ці еміґранти увійшли до свого еміґраційного потягу перед кількома десятками років, позамикали щільно вікна і двері, та їдуть безперервно в стратосфері своїх назадницьких концепцій, не здаючи собі справи з дійсности, ані з загрози, що в кожній хвилині вони можуть скотитися в пропасть.

У відповідь на безглузді твердження росіян в їхній дискусії наша редакція одержує безліч голосів, що їх пишуть українці а то й інші національности з усіх територій. Ми тільки в ряди-годи дещо з того друкуємо, бо ж безглуздям було б сьогодні встрявати в дискусію, наприклад, про те, чи земля крутиться навколо сонця, чим навпаки. Але в усіх цих голосах спостерігається й велику загрозу, яку криє в собі того роду назадницька дискусія. Вона бо підсичує антагонізми, викликує обурення і гнів та не тільки виключає можливість будь-якого спільного фронту російського і українського та інших народів проти комунізму, але виразно ставить теж російську еміґрацію та російський нарід взагалі у спільному, очолюваному Кремлем, комуністичному фронті проти людства та його надбань. Чим різниться російська еміґрація, яка в своїй проти-українській акції користується квізлінґами типу Гулаїв, від такої ж акції Кремля, з його квізлінґами типу Мануїльських? Що більше, власне ця дискусія російської еміґрації тільки потверджує, що за страшні злочини, включно з народовбивством, які поповнив Кремль на Україні, відповідальні не тільки Політбюро та його терористичні органи, але Росія й російський народ, як такі. Все це напевно не причиниться до швидкої нормалізації російсько-українських відносин в майбутньому так, як того вимагали б інтереси тих обох сусідніх народів та інтереси миру, до якого з такою тугою прагне втомлене вічними конфліктами людство.

Кандидатура сен. Е. Кіфовера

В Республіканській партії маємо кілька визначних осіб, що проголосили себе (чи їх проголосили!) кандидатами на уряд президента держави. Можна вже тепер твердити, що боротьба за республіканську номінацію буде завзята, так, що навіть годі сьогодні передбачити, хто здобуде цю номінацію. Властиво ця боротьба вже ведеться. Вона навіть зупиняє президента Трумана в рішенні, чи йому старатись за поновну номінацію Демократичної партії, себто, чи йому ще раз кандидувати на президентський уряд. Як ця справа мається, можна тільки вносити по тім, що говорять найближчі дорадники президента. Одні з них запевняють, що Труман більше кандидувати на буде, бо перетомлений, а й дружина проти цього. Другі говорять щось інше, стверджуючи, що Труман уже давно рішений кандидувати. До тих останніх зараховують таких, що не добачують в Демократичній партії нікого, хто був би сильнішим від Трумана кандидатом, а вони не хотіли б позбуватись влади, чи високих становищ, які певно втратили б, коли б при президентських виборах перемогли республіканці.

Як буде з Труманом, покищо не знати. Зате явно зголосив свою кандидатуру з боку Демократичної партії сенатор Естес Кіфовер, демократ з Тенесі. Проголосив він свою кандидатуру зараз по довшій розмові з президентом Труманом. Цю розмову заповідали вже давніше і то в такому розумінні, що сенатор повідомить президента про свій намір кандидувати. Знову дружина сенатора висловилась про цю кандидатуру по радіо в такий спосіб, якби вона вже збиралась разом з чотирьома дітьми переноситись до Білого Дому. „Ню Йорк Гералд Трибюн", що хотів би бачити в Білому Домі республіканця, згадуючи за Миссис Кіфовер додає, що годі заказати комусь мріяти...

Сенатора Кіфовера пізнав широкий американський загал цеї весни зі слідства, яким він проводив у Ню Йорку, як предсідник Сенатської комісії для розсліджування злочинів. Як знаємо, це слідство було сензацією для цілої Америки. Передавано його по телевізії й десятки мільйонів американців мали нагоду ближче пізнати сенатора. Тоді Кіфовер з'єднав собі такі широкі симпатії, що газети одверто писали, що коли б він був по слідстві кандидував на президента, був би цілком певно вибраний без усяких зусиль з боку партії.

Ці речі нині дещо призабулись, але не до такої міри, щоб це слідство не помогло Кіфоверові в його стараннях стати президентом.

Сен. Кіфовер такий вже певний номінації, що заповів, що не прийме ніякого іншого уряду, себто навіть номінації Демократичної партії на заступника президента, на що міг би евентуально рахувати, коли б Труман рішився кандидувати.

Кіфовер є льояльним демократом, але все таки кандидатом у партії, де матиме суперників, а між ними, можливо, навіть і самого Трумана. Він боронитиме 20-літню політику демократичної адміністрації, в тому також й її закордонну політику. Зате гостро виступить проти корупції в урядових установах. Це він уже заповів і на тому тлі може прийти до гострих перепалок між самими демократами. Що адміністрація ставиться не дуже прихильно до його кандидатури, пізнати, між іншим, по тім, що при правиборах в стейті Ілиной виставлено за її згодою проти нього кандидатуру сенатора МекМеґона, демократа з Конетикат, дуже сильного кандидата, про якого Кіфовер висказується якнайкраще.

Кіфовер заявився проти робітничого закона Тефта - Гартлі й це йому поможе, коли мати на увазі робітничі голоси, коли б не перепав при номінації й кандидував. Зате матиме проти себе багато голосів з цього приводу, що він, як „південний сенатор", належав до тих, що проволікали в Конґресі справу з поліпшенням законодавства про охорону „цивільних прав". Неґерське населення буде цілком певно проти нього.

Роман Степанович

ЧАСИ ЗМІНЯЮТЬСЯ

Коли 22 червня 1941 р. під ударами гітлерівських армій „непереможна" червона армія в переполосі і хаосі відступала або без бою здавалася в німецький полон, то були на це якісь причини. Ті самі причини далі існують. Тому саме ніхто з під'яремних народів СССР не буде воювати за нову червону Росію і в новій війні, якщо тільки ті народи відчують, що по провалі большевизму вони будуть дійсно вільні.

В 1941 р. на теренах, залишених по червоному окупантові, відступаюче НКВД залишило на згадку свого побуту на Україні гекатомби жертв російсько-комуністичного терору.

Кілька місяців пізніше брунатні нацисти почали продовжувати недокінчене діло НКВД. Годі сотні разів повторювати це трагічне минуле, бо сьогодні варварство брунатного і червоного фашизмів відоме вже цілому людству. Ми тільки хочемо пригадати, що про це написано в американських книжках про історію II-гої світової війни, а маємо на думці: History of World War II by Francis Trevelyan Miller (1945).

Пишеться там тільки про страхіття та звірства нацистів. Мабуть про червоних фашистів тоді ще не прийшов був час писати правду. Історія та, написана негайно після закінчення II-гої світової війни, перенасичена проросійщиною. Автор, мабуть не хотів образити колишніх союзників-росіян. Щоб їм приподобатись натягав та перекручував історичні факти.

На 999 сторінках цієї книжки про історію II-гої світової війни нема ні словечка про звірства, які робили і роблять червоні росіяни над підбитими народами. Нема там ніякої згадки, що для українців брунатний фашизм був відбиткою червоного російського фашизму. Тому не диво, що історія ця написана в некорисному для українців тоні, як і частинно для інших народів. Визвольні змагання словаків чи карпатських українців це для автора книжки тільки „німецька інтриґа" (с. 113).

Дня 1 вересня 1939 р. Німеччина напала на Польщу, не зважаючи на 10-річний договір про ненапад. По 35 днях боїв німці окупували Польщу, а СССР 17 вересня, без жодного спротиву з польського боку, зайняла в дуже короткому часі цілу Західну Україну, зупиняючися (по словам історії) на кордоні з 1918 р. (Перемишль і Брест-Литовський). Німеччина оголосила, що забрала в полон 700,000 вояків, СССР — 10,000 польських офіцерів та 181 тисяч вояків. Але про долю тих польських полонених, які попали в руки большевикам, нічогісінько не згадується в цій історії.

Маємо на думці тих понад 10,000 офіцерів, що їх наказав Сталін „зліквідувати" в Катині, як це описано в книжці С. Міколайчика "The Rape of Poland".

Тепер приходимо до найбільш цікавого розділу, тобто війни Німеччини з СССР. В неділю дня 22 червня 1941 р. Гітлер напав на свойого колишнього союзника — Сталіна. В скорому часі, війна прибрала такі розміри, що було загальне переконання, що за декілька тижнів СССР буде розторощений. На Україні німці просувалися маршем по 27 миль денно. В обговорюваній нами історії, яка описує ці події, вправді існує назва Україна, але без українського народу. В Україні — російські чоловіки, жінки і діти, працювали ніч та день, вивозячи все, що лише вдалося забрати перед приходом німців, в глибину Росії, поза Урал. Лани пшениці та з іншим дозріваючим збіжжям — спалювано. А на стороні 368 читаємо:

"On September 20 the Nazis raised the swastika over Kiev, Russia's oldest and third largest city".

За твердженням автора цеї історії, Київ, столиця України, це — російське місто? Як знаємо, за німецької окупації Польщі, німці називали Лодз — Ліцманштад, Познань — Позен, а в Зах. Україні Львів — Лемберґ. Такої методи держиться також автор. Все переіменовується на російське. Тому як тепер Кеніґсберґ названо Калінінґрадом, то таке повинно б залишитись назавжди.

Розглянувши початки генерального німецького відступу, автор починає згадувати вже про першу, четверту та інші українські армії, що брали участь в боях. Звідкілля взялися несподівано українці, коли їх давніше не було! Далі автор робиться ще більш м'ягким і вже згадує, що німці в 1943 р. вивезли з України 710,000 українців. В дальшому вже існують українці й гітлерівські знущання над ними.

Дивує нас, чому саме автор не звернув уваги на такий яскравий факт, чому саме німцям на початку так щастило на Україні! Німці могли ж тоді своїм „бліцкріґом" розбити цілий СССР; Тим питанням автор обговорюваної історії не був зацікавлений. Та сьогодні це вже загально відоме, що під'яремні народи СССР не хотіли тоді класти своїх голов за російські інтереси. Саме на те рахував німецький націзм, але заскоро виявив свої справжні заміри, що несли Україні нове варварство, а не визволення і незалежність. Це неабияка наука для всіх демократій, як знайдуться у новій світовій війні, спричиненій московською аґресією.

Tempora mutantur... Це видно наглядно навіть з промови британського прем'єра Винстона Черчила, яку він виголосив в дні 17 січня перед збором обох палат американського Конґресу в Вашинґтоні. Він між іншим сказав: „Переміни, що зайшли від того часу, як я останній раз говорив до Конґресу є насправді великими. Прямо тяжко повірити, що ми живемо в тому самому світі. Колишні союзники стали ворогами; переможені країни стали вільними; визволені нації попали в ярмо комунізму".

Український театр у Канаді

Є справи такі ясні й очевидні, що про них зайво говорити й писати. До таких справ належить і справа українського вільного театру на еміґрації. Від часу, коли упала Німеччина, питання нашого вільного духово-культурного життя й розвитку в нових умовах нашої історичної дійсности стало одним з основних, найважливіших. Тут і прийшло питання українського театру, як одного з найсильніших виявів культури нації і її вільної духової творчости. В умовах таборового життя в Німеччині український театр, не дивлячись на нестабільність відносин і абсолютний брак усіх акцесорій, без яких і годі уявити існування театру, — він не тільки заіснував просто на другий день по розвалі Німеччини, але й досяг таких меж мистецтва, що їх просто доводиться вважати своєрідним чудом. Чудом, що його не в силі були зрозуміти навіть німці, що вміють і в найменшому містечку мати власну святиню мистецтва — власний театр. Це ж про українську оперу писала німецька преса і фахова критика не тільки з повним признанням, але й подивом.

Дальша доля української еміґрації з Німеччини привела наших провідних театральних діячів та й рядових артистів передусім до ЗДА і Канади. Тут знайшли вони зовсім нові умови, які не давали та й далі не дають змоги поставити український театр у повному цього слова розумінні. Тільки фанатична відданість справі В. Блавацького — цього незламного борця за українське театральне мистецтво — дає ще змогу українській громаді в ЗДА бачити час-від-часу його високомистецькі постановки. За те болюча вістка про самоліквідацію студії Й. Гірняка сповнила тривогою почуття всіх тих, хто знав і знає, що значить існування цієї студії не тільки для нашого театрального мистецтва, а взагалі для нашої культури.

Спроби із творенням української опери в Ню Йорку треба наразі вітати хіба як велику і цінну відвагу.

Так виглядає ситуація з українським театром в ЗДА. Маємо радісні вістки з Арґентини та Австралії. Також там ідуть серйозні намагання творити власну українську сцену і до того сцену з належним мистецьким рівнем.

Не залишилася позаду і Канада. Тут опинилися досі численні кваліфіковані театральні сили. Уже в 1949 р. була в Торонті перша спроба створити український театр, така спроба була і в Вінніпеґу, куди прибув з Німеччини артист і керівник театру Григорій Ярошевич. Та Вінніпеґ не став базою для організації театру і Г. Ярошевич переїхав восени 1950 р. до Торонта і тут пішла одна за одною нові постановки. Внедовзі прибув сюди з Німеччини і режисер Ю. Тагаїв і спільним зусиллям цих двох артистів повстав у Торонті Український Народний Театр, який успів уже об'їхати весною 1951 р. майже всю Канаду, даючи в більших українських скупченнях ряд вистав, що притягли разом до 10 тисяч глядачів. Поїздка ця з її поважним моральним успіхом — це подія, яку особливо треба відзначити в історії українського поселення й праці в Канаді.

Вміжчасі в Торонто опинився і відомий дириґент української опери у Львові — проф. Лев Туркевич. Вкупі із артистом львівського театру, Іваном Гірняком створив він при місцевій філії УНО „Український Театр міста Торонто", який і почав свою діяльність постановкою „Чорноморців" восени 1951 р.

Торонто, стаючи швидко осередком українського життя Канади, стягає до себе щораз більше українських мистців усіх ділянок, у тому і діячів сцени. Сюди прибув із Вінніпеґу один з найкращих наших театральних декораторів, проф. В. Кубарський, далі балетмайстер Оленка Гердан-Заклинська, а із Франції відомий оперовий співак Василь Тисяк; тут опинилися і далі опиняються, прибуваючи з усіх кінців Канади та й далі з Европи і інші заавансовані театральні, музичні і вокальні сили. Укупі із деякими місцевими особливо вокальними силами — вони разом становлять уже майже готовий театральний ансамбль, що може зважитися і на дуже складні та високого рівня постановки. Коли взяти до уваги і відносно близьке сусідство Дітройту, де перебуває із своїм оперовим ансамблем проф. Б. П'юрко, то можна без перебільшення думати і про українську оперу в Канаді з осідком у Торонті.

Сьогодні існує в Торонті формально два українські театри. Кажемо „формально", бо чи можна на ділі назвати театрами два гурти артистів, які без будьяких засобів, без справжньої театральної залі й сцени, до того в своїй більшості працюючи удень у різних фабриках — усе ж намагаються не гасити у своїх душах святого вогню і служити, за всяку ціну Мельпомені та й власному ж громадянству. Ні, це не театри, це самопосвята людей, які не хотять і не вміють зрадити самих себе і просто при абсурдних умовах з подивугідною завзятістю продовжують своє діло. Ясно, що при таких умовах важко й думати про мистецький рівень, про відповідну ґардеробу, декорації і т. д.

Українська публіка в Торонті і поза ним цінить і любить своїх артистів. Кожна постановка — дарма, що в одній чи другій церковній „галі", при вбогих декораціях і одягах, при більших чи менших недоліках — завжди має численних глядачів, які завжди виявляють свою щиру прихильність, а бува, й захоплення.

Значить, є артисти і є публіка, але театру у дійсному значенні слова — насправді немає. І тут перед українськими театрально-мистецькими силами в Канаді, докладніше в Торонто і перед українським громадянством та його всіма установами стає вже до краю актуальне і до краю наболіле питання українського театру в Канаді, оцієї святині мистецтв і оцієї найціннішої леґітимації про власну духову культуру для самих себе і для других народів.

Пора вже найвища. Це мусять зрозуміти передусім самі театральні діячі, самі артисти. При всій багатогранності проблеми, оцінки ситуації, завдань, мистецько-театральних критеріїв і под. мусить прийти перша основна вимога: об'єднання себе на професійних основах в одне тіло. Спробу в тому напрямі Літ. Мист. Клюбу рік тому самі артисти знівечили. Чи на добро чи на шкоду справі — зайво спорити. Сьогодні ця вимога стає ще актуальнішою. Один спільний поважний плян діяння — друге основне завдання. Третє — предкласти плян громадянству і установам і домогтися його реалізування.

Моральні основи під реалізацію пляну покладено. Громадянство вже відчуває потребу власного театру і воно допоможе, коли побачить, що самі артисти змагаються за один добрий, високого рівня рідний театр. І допоможе — я цього певен — не тільки громадянство самого Торонта, — допоможе українське громадянство всієї Канади.

Український театр у Канаді має надто великі задачі до сповнення і тому справу існування і розвитку пора поставити нарешті в усю широчінь — і тут слово передусім за самими артистами, а тоді і за громадянством.

В. Гошовський

Віктор Приходько.

МОЇ БОРГИ

(Образки з недавноминулого України).

5)

І публіка підсовується до столів. Чугорський батюшка о. Григорій, вихиляючи чарчину, виправдується:

— Та, воно, знаєте, як християнин викричиться, то, дивись, і апетит придбає...

Але їхати треба. У кожного господарство: кінчається косовиця, а оце і жнива починаються. Та й парафія: хтось народився, а когось і на той світ „напуствовати" треба — висповідати та запричащати.

І під ґанок під'їздять брички та шарабани, з дзвіночками і без них.

Прощання, поцілунки. Останні накази з брички — дивіться, о. Петре, не забувайте 11 липня — Ольги! і двір о. Петра порожніє.

Правда, не зовсім. Під повіткою ще стоїть дві брички. Це — „гулящої" братії: два брати Писаревські — семинаристи, студент київського університету Кузьминський та пара — свіжо „окончивших" семинарію. Ті висипляться добре в Чабанівці, скупаються, поїдять у садку вишень-черешень, доп'ють наливки, що залишались від іменин і позавтру їдуть до Жванчика, — там відпуст, а звідти до о. Макарія — там дві гарних доньки на відданню, а далі до благочинного, — і так будуть їздити — два або три тижні, поки цілком не стомляться — вони, фурмани й коні — від їжі, питва, танців і... безділля.

Бо ті вакації, канікули, літо красне — запашне, українське, а молодість буває лише раз в життю й ніколи „не вернеться, не вернеться вона"...

О. Петро був священик віруючий, благочестивий і богомольний. Великих наук не мав, але діло Боже справляв добре, з душею й серцем — парафіяни то бачили, його любили та шанували. Та й обичаї тоді були інші: Боже борони, щоб священику при зустрічі не вклонитися, хоч і незнайомому. А що вже о. Петро, коли селом їде, своєю Чабанівкою, то кожне — старе й мале — перейде вулицю, підійде під благословення й руку поцілує. А отець за те по-батьківськи з кожним слово промовить; кого про здоров'я поспитає, кого про врожай, а дівчину, — коли весілля справляє. А та засоромиться, як мак спалахне, й мерщій тікає... Народ був добрий, патріярхальний, совість мав, Бога боявся, а щоб когось обманути — не бувало того...

За „треби" о. Петро зайвого не брав. Як народ привик давніше, так було й за нього. Люди самі знали: коли молодиця йшла за молитвою „до виводу", то за пазухою несла курку, як „до хреста", себ-то дитину хрестити, то кума курку, а кум — пів ока горілки та ще срібного карбованця. А хто бідний був — не мав, то й „так" обійшлося, — ще й матушка Ірина Захарієвна пару калачів подарує. Окремо приходили старости „весілля годити": коли має бути, та як та наскільки отець візьмуть. Бо весілля — діло велике, — пів села має по чарці випити та закусити... Хоч не хоч, два-три відрі людям поставити треба, а й отцеві-батюшці подякувати, відповідно до заможности родичів молодої. Отож сидять старости у батюшки та міркують, — їхне діло принести на цю оказію „пів ока", а діло батюшки поставити закуску: сало, огірки та хліб та сир, — щоб краще мова мовилась...

Народ любив діло Боже й старався для нього. Було біля Чабанівки сельце невеличке, ще й називалось так дивно: Раколупці. Сельце маленьке, ще й між горами: не дійти, ні доїхати. І церкви у них не було, мусіли люди до Чабанівки ходити, — були б — то Раколупці, як тоді казали, „приписний приход".

Але на горі, над Раколупцями, було величеньке село Чугор, що поставило собі нову, муровану церкву, замість старої, маленької дерев'яної, що вже зовсім на бік похолилась. Отож зміркували раколупчани, що добре було б їм купити у чугорців оту стару церкву дерев'яну та „пересипати", та матеріялу додати й наново поставити. Бо в чугорській, мовляв, тільки „гонта" зітліла, та дошки струхлявіли, а дубова „основа" як була добра, так і залишилась. Отож Раколупці з Чугром домовились, скільки й за що заплатити — того не відомо, тільки церковцю громадою розібрали та на долину звезли. Звезли й ухвалили: церкву собі будувати, а отця Петра запросили належний „чин на закладку храма" одслужити. О. Петро, для більшої урочистости, взяв і нас з собою, свій „хор" і ми на тім посвяченні були. Незабутня картина! Навколо скелі та пагорки, вкриті лісом та кущами, а тут яр — розлогий, та зелений; по камінню біжить струмок чистіший сльози, а над ним високі осокори та старі креслаті верби. Поміж дерев десятків три хат та дворів. Оце ж і є „приписний приход" Раколупці. Навколо фундаменту і там, далі, на пагорках, стали Раколупчани — по празниковому вдягнені — чоловіки, жінки, дівчата та діти, а за ними й гості — люди з Чугра, Чабанівки, Привороття та ще звідкись. Хор співає на повітрі, — навколо зелень, сонце й блеск потічка — і спів наш котиться яром, відбивається луною в поблизькому лісі. Аж ось о. Петро говорить „проповідь". Він не знає глибокого богословія, але говорить те, що підказує розум і чуття: Дорогі брати й богобоязні парафіяни! У цей день щиро й сердечно вітаю вас. Ви починаєте велике діло: будівлю храму Божого. Хай же Бог зглянеться на ваші труди й допоможе Вам допровадити святе діло до щасливого кінця. За ваше благочестіє і вашу горливість хай пішле Бог вам і вашим дітям щастя і здоровля, хай лани ваші процвітуть житом і пшеницею, хай сади ваші гнуться під тягарем солодких соковитих овочів і хай серед цієї Божої краси постане Храм Святий — і бажаю вам, щоби ви й ваші сини й онуки в новому храмі щасливо возносили молитви свої Господу Богу — Амінь.

Отець Петро не був „українофіл", навіть не знав, що це таке, але проповіді говорив по українськи і виходило у нього добре і люди плакали й серця їх розкривались, як у малих дітей.

Благочинний о. Николай Тарасов, з академічною освітою, не раз заздрив о. Петрові — й говорив дуже по ученому, з текстами із Святого Письма та Посланій Апостольських, але бачив і всі бачили, що — це не те!...

Так непомітно минав нам у Чабанівці день за днем, — у садку, повнім вишень-черешень, а потім яблук та грушок, у полі — серед зріючих ланів, над річкою серед кам'яних скель та берегів. І всюди незримо вітали над нами опіка Ірини Захарієвни: а чи не голодні діточки, а чи взяли собі над річку хліба, сала та огірків, чом Ільяшенко такий худий — не поправляється.

(Закінчення на стор. 3)

ВІД ВАШОГО ЗГОЛОШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТИ ЗАЛЕЖИТЬ ПОЯВА НОВОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ". ВИШЛІТЬ ЙОГО НЕГАЙНО!

США, ЗДА, ЧИ ЗСА?

В органі „Наш Клич", що виходить в Буенос Айрес, появилася стаття підписана буквами Є. О. (чи не Євген Онацький?) під наголовком „С. Ш. А. чи ЗДА?" (За „Свободою").

Шановний автор обстоює думку, що називати U.S.A. = United States of America „С.Ш.А." є більше правильно як ЗДА, бо назва „штати" краще й правильніше віддає слово „states". Цеї назви уживають і УВАН і НТШ.

Але пригляньмося ближче цьому питанню уважно й критично.

Виходили б, що „наше" слово штати це якесь таке знамените слово, що краще віддає дійсне значення й сенс англійського (зглядно американського) слова states, що його не мають ані німці, ані французи, ані навіть самі американці.

Що це за таке знамените слово ці штати й звідкіля воно забрило до нас?

По-московському United States of America називаються „Соединенные Штаты Америки", в скороченні США, отже слово, що його обстоює добродій Є. О. це товар „Made in Moscow". Московська мова має величезну масу запозичених чужих слів, що стали чисто московськими словами в роді: айсбергів, штилів, штормів, бутербродів, фрейлін та інших ландшафтів. У нашім випадку слово „стейт" переклали москалі теж чужим, взятим із німецької мови. Отже слово англійське не переклали на московське, а на чуже, німецьке, себто одно чуже, незрозуміле для московського вуха, заступили другим чужим — німецьким. Для нас українців німецьке слово „штати" (Staaten) має бути краще й більше вірне як „держави". Німці називають United States „Vereinigte Staaten", французи „Etats - Unis". В одній і другій мові — Staaten і Etats — означають держави. Шановний Є. О. міг би навести більше романських і германських мов, що в них States переложено відповідними словами із тих мов, що відповідають слову: держава. Із знаних мені мов поляки називають USA — "Stany Zjednoczone" а не "Państwa".

Отже ми, українці, мусимо вживати в нашій мові диковину „штати", себто німецького слова, що прийшло до нас via Москва, бо воно ніби має краще віддавати значення англо-американського слова „states". Проста логіка казала б ужити в цім випадку слова оригіналу, себто „стейти" як ми теж і робимо, коли пишемо чи кажемо про поодинокі стейти, отже в стейті Небраска, чи в стейті Ню Джерзі, а не державі Небраска, чи в державі Орегон.

Але пригляньмося гієрогліфові США як цілості, яку москаль читає „Соединенные Штаты Америки", а українець має читати „Сполучені Штати". По-московському „соединенный" вповні відповідає англо-американському „united" (держав, що добровільно об'єдналися, як United Nations = Об'єднані Нації, Держави). В українськім переданні „сполучені" не є вірне. Правописний словник Панейка подає „З'єдинені Держави". Українсько-німецький словник Кузелі — Рудницького подає назву USA як „Сполучені Штати". „Свобода" подає правильно стало в скороченні ЗДА, але неправильно повну назву Злучені Держави (правильно З'єдинені або Об'єднані).

На Різдво я дістав білет з побажаннями від НТШ з підписом голови М. Чубатого, де є надруковано: Управа НТШ в СДА. Або це є друкарський чортик, де місто Ш видруковано Д, або НТШ лянсує нову назву „СДА", себто „Сполучені Держави Америки".

„Штати" — це московщина і диковина для українського вуха й духа. Така назва не повинна мати місця ні в нашій мові, ні в друкованім слові. Та про це повинні б говорити в першу чергу наші філологи.

Іван Вербяний

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па

Нові осяги филаделфійської громади

Часто згадується в нашій пресі про те, що у нас між ухвалами наших організацій та їх ділами є така різниця, як між небом і землею. Те саме говорять про нас і чужинці, підкреслюючи, що між нашими словами і ділами нема ніякого відношення.

Та виломлюється із цього наше громадянство в Филаделфії. — Доказують це такі два факти: в половині жовтня 1951 р. Загальні Збори ЗУАДК порішили розбудувати суспільну опіку для американських українців, а вже 1. січня 1952 р. ЗУАДК закупив для цього дім у Филаделфії і 13. січня Филаделфійська громада дозволила відпустити на вивінування цього дому 1.000 долярів, як дохід з „Маланчиного вечора", — влаштованого на цю ціль Відділом ЗУАДК ч. 1. у Филаделфії і филаделфійським Відділом Об'єднання бувших Українських Вояків. Як прихильно ставиться наша громада до таких починань засвідчує величезна скількість учасників цього „Маланчиного вечора"; ніхто із найстарших наших громадян у Филаделфії не пам'ятає такої скількости людей у залі Горожанського Клюбу у Филаделфії. Цю прихильність потверджує теж факт, що українське купецтво уфундувало для цього вечора підприємство, складаючи безкоштовно різні навіть дуже вартісні товари. Коли цій справі приділена буде й надалі увага громади, тоді вже 1. березня ц. р. Перший у ЗДА Український Дім Суспільної Опіки у Филаделфії буде відкритий для нашого громадянства. Коли мова про Филаделфійську громаду, тоді треба підкреслити, що саме та наша громада належить до найкраще загосподарених у ЗДА. Крім десятка церков, Филаделфійська громада є власницею семи народних домів, кількадесять українських торговельно - промислових підприємств, а теж має свій гіпотечний банк „Українське Будівельно-Позичкове Товариство". Ця наша банкова інституція продовж тільки останніх трьох місяців мала приходу 95.000 дол. головно з ощадностей нових, як і давніх іміграитів. На останніх річних зборах цього Товариства обрано до Управи чотирьох членів з-поміж нових українських іміґрантів і тим започатковано співпрацю на господарському полі. Лише в груднї і листопаді минулого року 22 новоприбулих мали змогу купити власні доми, отримавши позички від „Українського Будівельно-Позичкового Товариства" на суму 75.000 долярів.

Велике зацікавлення цим банком примусило управу відкрити касові години п'ять разів у місяць (перше було лише раз у місяць). Управа думає теж відкрити постійну банкову контору. Для цього потрібно, щоб більше наших громадян вносило свої гроші до свойого банку. Актива вже зросли до 250.000 дол., але, якщоб лише одна п'ята частина тих людей, яких ми бачили на останньому „Маланчиному вечорі" у Филаделфії, складали свої ощадности до нашого банку, ці актива зросли б до мільйона долярів і більше.

У скорому часі буде скликана у Филаделфії нарада всіх наших господарських сил у Филаделфії, — щоб застановитись над способами, як підняти наше купецтво і наш банк.

Приємно споглядати кожної п'ятниці увечір в часі від 7. до 9. години в дому при вул. Френклін ч. 847 у Филаделфії, як устроюється черга перед віконцем банкового приміщення і вкладчики різного віку і стану, деякі з дітьми при боці ждуть своєї черги, — щоб вложити свій заощаджений гріш до своєї фінансової інституції і в цей спосіб допомогти розростові нашого життя. А наша сила лише у нас самих!

В.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

ІСТОРІЯ НАВИВОРІТ

За підписами Л. Кізі, А. Корнійчука та К. Стецюка „Р. У." з 1. 12. 1951 викрила „Серйозні хиби в викладанні історії у Львівському університеті". „Лекції з історії СССР та історії України читаються тут (в університеті, — ред) ще не на належному ідейно-теоретичному рівні, і не відповідають вимогам університетського курсу. Викладачі катедри (Аладкін, Гербільський, Осечинський, Цибко, Глядківський, Горбатюк) в лекціях слабо висвітлюють, а іноді зовсім пропускають питання, що мають виховувати студентів в дусі животворного совєтського патріотизму, великої дружби народів батьківщини. Слабо показують деякі лектори історичні досягнення, здобуті українським народом в лоні великої соціялістичної батьківщини, не розкривають з достатньою повнотою, що український народ завдячує ці завоювання рідній совєтській державі, допомозі великого російського народу, большевицькій партії і великому Сталіну. Не досить викривається реакційна й агресивна суть американсько-англійського імперіялізму. Викладання недостатньо пов'язується з практикою комуністичного будівництва, зокрема в західних областях . . ." Зокрема викладач історії України Аладкін „не викривав у лекціях буржуазно-націоналістичні концепції, що їх висував ідеолог українського буржуазного націоналізму М. Грушевський та його школа . . ." Осечинський „став на шлях детального викладу контрреволюційних поглядів кожного буржуазного націоналістичного історика, наводить довгі цитати з їх реакційної писанини, і ця порочна метода доводить до того, що він надає трибуну ворогові". В дипломових працях відсутні теми, „де викривалась би агресія англо-американського імперіялізму, злочинна діяльність його пособників-недобитків українського буржуазного націоналізму". А загалом викладам „бракує бойового наступального духу, вони не спрямовані на викриття ворожої ідеології, в тому числі ідеології українського буржуазного націоналізму".

Орган партії подав вказівку поліпшити ідейно-політичний зміст лекцій, в основу викладання історії України класти „геніяльні праці товариша Сталіна з питань мовознавства", які „рушили вперед всю совєтську науку, стали новим етапом, поштовхом до дальшого розвитку наук".

ВИМОГИ ДО МУЗЕЇВ

В Кам'янець-Подільському існує давня фортеця, а крім неї державний музей міста. Та музеєві закинули, що він не задовольняє запитів відвідувачів". Бо в музеї міста „не висвітлено такої важливої теми, як прагнення папи римського, магнатів католицької церкви до світового панування, їх намагання поневолити народи СССР, в тому числі український народ . . ." В експозиціях музею „не відображені мужність і героїзм совєтських людей в боротьбі за вітчизну", а зате виставлений „надгробок подільської рабовласниці Лаури Пшендзецкої„ оберіганий з великою ретельністю". („Р. У." з 2. 12.).

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

ГРИЦЬ ЗАЗУЛЯ І П'ЯТА КОЛЬОНА.

— Тільки так далі, Грицю! Не плативши Національного Датку, ти помагаєш мені!

БРАК ЗАТРУДНЕННЯ ДЛЯ АБСОЛЬВЕНТІВ ВИСОКИХ ШКІЛ В КАНАДІ

Міністерство праці Канади передбачає, що цього року в торгівлі й промислі не буде великого запотребування на працівників з університетською освітою. Продовж останніх років ці запотребування були великі. Міністерство розіслало 8,000 листів до різних торговельних і промислових компаній, запитуючи їх у тій справі. У відповіді на ті листи занотовано такі запотребування: потрібно є 170 інженерів-механіків, 94 електро-інженерів, 25 копальняних інженерів, та 75 цивільних інженерів. Зате зареєстровано тільки 100 запотребувань на працівників-абсольвентів з інших факультетів університету.

Тимчасом канадійські університети в 1952 р. дадуть численний випуск нових абсольвентів: 1,750 інженерів, та 4,600 абсольвентів правничого, філософічного й медичного факультетів. Керівники канадійських медичних установ висловлюються, що на лікарів є все ще запотребування, а головно в збройних силах Канади.

(„Canadian Scene")

● **Батько був убитий як вояк у Кореї**, син зголосився до армії, щоб відплатити за його смерть. Ім'я батька Вилйем, а сина Верджіл Сіммонс. Вони походять з місцевости Пекін, у стейті Ілиной. Тому, що син не має 18 літ, мати згодилася підписати дозвіл на його службу. Родина нараховує десятеро дітей.

МОЇ БОРГИ

(Закінчення зі сторони 2-гої)

А надходив кінець серпня, — школа, наука, товариші, місто — і нас, „городян", вже трохи тягло до дому, до Кам'янця...

Михайло знову запрягав широкого шарабана, Ірина Захарієвна пакувала туди кошики із сливками та грушками, ми знову гурмою насідали, але з нами ще Ваня і Франя: Ваня до школи, а баришня Франя — у нас погостювати та у Кам'янці — великому місті губерніяльному, — серед людей образованих — побувати.

З того часу минуло нині, коли пишу оці рядки, не більше й не меньше, як 45 літ. Але зв'язок з о. Петром, Іриною Захарієвною та їх родиною обірвався далеко — далеко давніше. Ми покінчили середні школи, вступили до університетів, пішли у служби, поженилися й не було вже часу їздити до Чабанівки. Думалося колись поїхати та побувати та за дитячі літа віддячити. Але прийшла перша світова війна й революція і все перевернула. А прийшла перша вілика еміґрація і всякий зв'язок перетяла.

Не раз згадувалось:

Де — то тепер о. Петро та Ірина Захарієвна, та що з їхньою родиною. Так без відповіді минуло чверть століття — 25 літ.

Аж приходить за кордон у році 1945-му нова еміґрація, нова ґенерація.

Випадкова зустріч. — Ви звідки, — з якої губернії — повіту? Виявляється — земляки-подоляни. — А чи не знали нагодою Ступницьких? Як же не знати, — знали, — мила родина! — А що ж з ними? — Та, царство небесне, о. Потро та Ірина Захарієвна при большевиках побідували, кудись далеко вглиб Поділля перебрались та там і повмірали — старенькі ж були обоє. — А Ваня? — Той, бідака, по скінченню семинарії женився, став священиком, але недовго по людськи пожив. Вислали його десь на північ і родина пропала! — Ну, а Франя? — Франя, як знаєте, женихами перебірала, так і заміж не пішла. Чув, що вже небіжка. Ви ж знаєте, як у нас, в Совєтах: сьогодні чоловік є, а завтра нема. — Про малу Катрусю я вже й питати не хотів... Але мій співбесідник трохи почервонів, захвилювався й, ніби попереджуючи мій запит, заговорив: — А Катруся, знаєте,... я її любив, сватати хотів та вийшла за іншого. Бог з нею, хай буде щаслива...

Таке я довідався про о. Петра та його родину.

І стоїть нині Чабанівка обдерта і облуплена, і нема там старенької церкви, ні дзвіниці. Померли о. Петро та Ірина Захарієвна. Похилився їх гостинний дімок і вітер в ньому свище крізь вибиті щиби. Знищено й садок і давно розібрано плоти й загороди. Пусткою світить Чабанівка — холодна й голодна — і нема на цвинтарі ні плити, ні хреста!

І не знати, де ж покласти цих кілька квітів пізньої вдячности...

(Закінчення).

ВІДГУКИ ДНЯ

ТОРОНТО

Залізничий двірець у Торонті імпозантний. Має кілька виходів, що дає дуже милу забаву в хованки між тими, що ждуть на когось і тими, що прийдуть. Мої опікуни уладили теж таку забаву засівши за філярами біля одного з виходів. Я був кілька рази на вулиці і вже хотів брати „тексі" на власний рахунок", але ощадність перемогла і я вернувся до середини...

А, куку! — і зза філяра виглянули всміхнені лиця знайомих.

Ми привітались і поїхали.

Хто хотів би судити Торонто по залізничому двірці, той грубо помилиться. Двірець—столиця, місто—провінція. Меньбільш два Житомири, десять Бродів, п'ятнадцять Городенок і дві берлінські вулиці.

Казали мені, що в Торонті багато зелені, але тепер зима, зелені було мало, коли не рахувати помальованих на зелено домиків.

Не минуло пів години і були ми вже в хаті, і то в приватній хаті моїх добрих друзів.

— Славно, пані Олю! За рік побуту — і вже власна хата.

— Ах, дайте спокій, — зітхнула пані Оля. — Я була проти, але головік уперся. Але... все таки, що своє, то своє, правда?! — і всміхнулася.

Другої, третьої і четвертої днини оглядав я місто і відвідував знайомих. Усюди стверджував, що наші торонтонці завидують нюйорганам, у першу чергу великого міста, більших заробітків і веселішого життя. Я з чемности не перечив, але заробітки майже такі самі, а життя зовсім таке саме веселе: „старі" і „нові" так само порозумілися, — так само п'ять днів тяжкої праці, а в суботу й неділю так само по кілька імпрез, а кожна всенаціональна і кожна має свою публіку — себто дуже мало.

Українське Торонто має чим гордитися: Дім У.Н.Т.

Дай Боже Ню Йоркові такий Народний Дім. Хто знає, чи наш Комітет придбання Народного Дому не повинен зробити дармової поїздки для нюйорган до Торонта, нехай їх трохи заздрість їсть. Може тоді поплили б щедро декларації, шери і т. п. пожертви, а хто в це не вірить, нехай складає без поїздки.

Був я і церкві на Квінсі. Велика церква. Наш св. Юр на сьомій виглядав би при ній як приватна каплична священика-ювілята.

Зате в середині св. Юр, навіть підчас дуже гострої проповіді, багато лагідніший.

Прийшов я до церкви, сів і — як то наш брат — розглядаюся... Коли глип — аж на душі похололо. З одної стіни супляться на мене якісь постаті. — Один до мене з топором, другий з пилою, третій з довбнею, решта з іншими предметами смертного вжитку, а всі грізні, а всі агресивні. „Вжарив" їх, казали мені, якийсь поляк, що також і малював, а хотів представити апостолів з предметами, від яких погинули.

Хто має сильні нерви — варта побачити!..

Торонці найбільше горді на свої „стріткари".

— А правда, які вигідні?! — Вигідні, не перечу, але що двісті кроків зупинка, а що двадцять дрімаюче авто.

— Е, це тільки вдень. Спробуйте вночі: — як той вітер!

Одної ночі впав сніг, — і я спробував „той вітер". Їхав дві милі півтори години і то ще казали, що я мав знамените полуєння.

Другої днини радив я нашим людям, щоб післати делеґацію до управи міста і зажадати на цілу зиму комунікації при помочі саней і волів. Це було би виключно для тих, що дуже спішаться.

Торонто назагал не спішиться, чим дуже нагадує стару нашу знайому — тету Европу. — Одинокий, хто вічно спішився і одинокий, хто в тій країні лісів і футер мав кожух — був я — майже родовитий нюйорганин.

Галактіон Чіпка.

● **Автобус упав у ріку з висоти 1,200 стіп в південно - західній частині республіки Венесуелі, у Південній Америці. Вісімнадцять подорожних згинули, 13 покалічилися, а тільки кондуктор вийшов неушкоджений.**

● **Засуджений за підкупство податковий поборець Деніс В. Делейни в Бостоні вижидає кари. Суддя жде ще на звіт тюремного наставника про поведінку Делейні, коли він сидів у тюрмі, щоб проголосити кару.**

На Народний Фонд на 1951 Рік Зложили:

ЛИСТА ч. 25. (по день 18. листопада 1951.)

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Анджелес: Українська Централя в Каліфорнії $27.72 (збірка на академії в честь С. Петлюри — призначена для пані Петлюрової); Леонід П. Романюк $10.

КОЛОРАДО:

Денвер: 3 листопадового свята — $14.50; по $10: Розалія Клепак; Кирило Лещенко — за брошури Укр. Конґр. Комітету $2.50.

КОННЕКТИКЕТ:

Гартфорд: по $10: Богдан Заячківський, Степан Зенчак.

Ню Гейвен: Євген Козюпа $25; по $10: Петро Бойчук, д-р Михайло Бреньовської, Софія Бреньовська, Михайло Духновський, Теодор Кухний, Константин Матвієнко, Володимир Маслянка, Стадницький.

ІЛЛИНОЙ:

Шікаґо: 221 Відд. Укр. Нар. Союзу $10 (на УПА); по $10: Степан Бурштинський, Ілля Матулко, Людвик Попіль, Петро Стерчо; Юрій Ілля $2.

АЙОВА:

Айова Сіті: Михайло Гловяк $5.
Макокета: М. Пушкелін $10.

ІНДІЯНА:

Форт Вейн: Йосафат Горняткевич $12.50.
Гаммонд: Стефан Васильовський — $10.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: Юрій Подоляк — збірка з весілля Волод. Сушка із Оленою Хархаліс — $21; По $10: Михайло Феденко і Олексій Феденко.

МАССАЧЮЗЕТС:

Рослиндейл: М. Схоляр $10.
Дітройт: По $10: Маріян Крупський, А. Омельченко, Іван Щупаківський.
Гемтремк: Володимир Романко — $10; Йосиф Бойко — $5.

МІННЕСОТА:

Міннеаполіс: Петро Гайва $5.
Сейнт Пол: По $5: Лев Рудавський, Іван Венжівський, Іван Зіноватий; Володимир Волинський $4; Володимир Білецький $3; Марія Білецька $2.

МІЗУРІ:

Ст. Джозеф: Іван Кобзей $10.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Кемден: Іванка Кріль $7.
Іст Орендж: Д-р Володимир Станецький $10.
Елизабет: Петро Стромецький $10.
Ґрейт Медовз: Катря Гіль $5.
Джерзі Сіті: Володимир Кух $10.
Милстоун: Василь Іваночко $10.
Нюарк: Роман Загайкевич $25; по $10: Ігор Хома, Марія Дурбак, Тарас Дурбак, д-р Гайдучок Петро, Юрій Яців, Зенон Мандрусяк, Дмитро Парубчак, Ярослава Парубчак, д-р Степан Парубчак, Стефанія Рибак, Сольчаник, Тома Томків.
Орендж: По $10: д-р Роман Граб, д-р Юрій Малецький.
Тамс Ривер: Д-р Антін Рудницький $10.

НЮ ЙОРК:

Амстердам: Віліям Михайлюк — 10; Василь Барабаш — $5.
Асторія: Михайло Шахнович $10; Микола Білик $5; В. Голубович $2.
Бінґгемтон: По $10: Микола Лукасевич, Михайло Парута, Григорій Пригода; Ольга Кучерина $1.
Бронкс: Ева Корпало $12.50; Євген Шафран $10; Д. Рокіська $2.
Бруклин: Юліян і Марія Савчаки — $15; по $10: Михайло Березовський, Тадей Оришкевич, Алекс Зитинський; Ірина Домбчевська $5.
Боффало: Іван Кульчицький $10.
Когоес: Михайло Крижанівський з дружиною — $20.
Гемпстед: По $10: Григорій Чикета, Іван Дичковський, Василь Якимець.
Ню Йорк Сіті: По $10: Володимир Барагура, Михайло Данилюк, Ваниль Дудинський, Дамян Горячий, Іван Гребеняк, Люба Грибик, Софія Грибик, Мирослав Яремко, Ірина і Р. Качмарські, П. Космій, Анна і Володимир Костюк, Володимир Козіцький, Олександер Кузишин, Іван Лазорик, Микола Левицький, Михайло й Анна Матійчик, Павло Микитин, Теодор Мирошниченко, Остап Підгайний, Ілля Шевчук, Теодор і Павліна Шимкевич, Марія Слиж, Володимир Слиж, Йосифа Турянська, Дмитро Залізняк; д-р Ірина Гребеняк $6; по $2: Микола Близняк і Сам Савка.
Пікскілл: Олександер Шандрушкевич $10.
Ютика: о. Н. Харіщак, збірка на весіллю М. Кучери з М. Фалинською $33.50.
Йонкерс: По $10: Іван Кіналь, мґр. Ярослава Кіналь, д-р Василь Кіналь.

НОРТ КАРОЛАЙНА:

Вейнисвилл: Володимир Колодій 5 долярів.

ОГАЙО:

Клівленд: По $10: Теодор і М. Нич, Іван Палка.
Синсинеті: Д-р Леонід Романовський $10.
Лорейн: Стефан Горалевський — збірка на хрестинах у Петра Гаркача $14 (на це зложили: П. Гаркач — $5; С. Горалевський $2; по 1 дол.: Гр. Гаркач, О. Горалевський, Г. Дідусь, С. Дідусь, Вол. Безбатський, В. Сікора і Андрій Швець); о. д-р Волод Пелліх — $10.
Мек Доналд: Андрій Торський $10
Толідо: Микола Скотинський $50; Іван і Марія Пелехаті $25; по $10: Михайло Корновя, Михайло Костина і Михайло Закорчемний.
Янґставн: о. Михайло Мостенський — $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Честер: Дмитро Мінчак $10.
Донора: Василь Сенко $10.
Форт Сіті: о. Петро Кабаровський — 10 долярів.
Моррисвилл: Дмитро Мельник — $15; Павло Котенко — $10; Дмитро Чорний — $5.
Олифант: Демко Хомин $10.
Филаделфія: По $10: Оксана Андріянович, Іван і Ольга Карвани, Іван Кривуша, Дарія Мечик, Петро Мечик, Діоніз Недорода, Степан Рожок, Роман Тарас Сас; Себастіян Острук — $5.
Саут Маунтин: Д-р Володимир Бабій — $5.
Сейнт Клер: о. Стефан Бачинський — $10.

РОВД АЙЛЕНД:

Говард: Д-р Володимир Юзич $10.

Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

• РОЗШУКИ •

КОВБАСЮК ТРОХИМ, син Стефана із Кузьківців Великих, пошукує свого Тата або Стрийків, котрі перебували в Сейнт Луїз, Мізурі в 1938 році.

T. KOWBASIUK
c/o D. Kruk
R. 1, Orwell, Ohio.

Пошукую **МИХАЙЛА ОЛІФІРЧУКА** з родиною з села Стара Вижва біля Ковля, Волинь. Прошу голоситися до **МАРІЯ ГУСАР** (з дому Лящук) 1531 N. Orkney St., Phila. 22, Pa. Прошу заграничні засописи о передрук.

• Професійні оголошення •

• КУРСИ — ЛЕКЦІЇ •

ВАЖНЕ ДЛЯ ПРОВІНЦІЇ.
ЗАОЧНЕ НАВЧАННЯ ТЕХНІЧНОГО КРЕСЛЕННЯ.

Вже приймається вписи на курс технічного креслення в N.Y. і в містах коло N.Y. Абсольвенти мають можливість дістати добре платну працю в усіх родах механічної і електричної індустрії. Цей курс— нагода перевишколу для жінок і мужчин без фахів і з невідповідними фахами. Навчання в індив. і збірний спосіб для провінції

КОРЕСПОНДЕНЦІЙНОЮ ДОРОГОЮ

Абсольвентам посередничиться в підшуканні кресл. праці. Завчасу зголошуватися до інж. **K. CERKEWICH, 350 Grove St., Jersey City, N.J.** Крім нед.—поп. год. 6-8 веч. Або в книгарнях „Арка" і „Говерля" N.Y., де можна безпл. набути програму Техн. Крес. і в місц. громад. організаціях.

• Книжки-Журнали-Картки •

УВАГА! Щойно отримали і продаємо нові, чудові **платівки (рекорди)**, продуковані в ЗДПА і Канаді („Арка", які були оголошені в „Свободі") по ціні $1.35 за штуку. Купуйте і замовляйте в: **HOWERLA, Ukrainian Book Store, 41 East 7th St., New York 3, N. Y.**

Випродаж за четвертину ЦІНИ

Пару соток комплектів журналу „Укр. Родина", по 620 сторін у кожному матеріялів по історії, повісти, оповідання, жарти, тощо.

Випродується по 1 доляру.
(На пересилку долучувати 10 цт.)
Замовляти у
ALEXANDER LUHOWY,
c/o 10355 — 96th St.,
Edmonton, Alta., Canada.
Хто любить читати — замовивши не пожалує!

„МІТЛА", календар-альманах гумору і сатири за участю найкращих мистців укр. сатири і карикатури, справжня всенародна енциклопедія сміху на всіх 366 днів переступного 1952 р. 120 сторін друку, 40 сатир і гуморесок, 68 ілюстрацій. Висилає всюди обезпеченою посилкою по одержанні 1 дол. 20 ц. **W. MAGUN, P. O. Box 361, Cooper Sta., New York 3, N. Y.** Приймає теж передплату на часопис „Мітла".

• ЮВЕЛІР •

Югославія заповідає зміну колективної системи

Београд, Югославія. — Рішучий спротив югославських селян проти введення в країні колективної системи в сільському господарстві на лад совєтських колгоспів та постійне зменшування сільсько - господарської продукції в тих 30% сільських господарств, що їх вже сколективізовано, заставили югославський уряд до зміни становища в цій справі у висліді чого заповідається теж низку змін в дотеперішній політиці. З поінформованих югославських кол заповідають, що уряд не думає вертатися до давнішого одноосібного господарства, але плянує низку змін, щоб задовольнити селян. До перших таких заходів належало б признання колгоспникам більших індівідуальних прав, підвищення їхньої винагороди за працю в колгоспах, призначування керівних органів колгоспів на базі знання і господарности, а не партійної приналежности та виключення з колгоспів окремих привілеїв для членів партії. Теж не будеться творити примусово нових колгоспів, хоч селяни матимуть право їх творити, якщо того бажатимуть. Існуючі колгоспи будуть поступово перемінені на „кооперативні господарства загального типу", що мали б творити „новий соціялістичний стандарт" сільського господарства в протиставленні совєтським колгоспам.

Америка хоче передати спір з Росією за Ленд-Ліз міжнародному судові

Вашингтон. — Злучені Держави звернулися до Совєтів з пропозицією: або полагодити справу матеріяльних позичок від Америки („Ленд-Ліз") з часів другої світової війни або стати перед Суд Міжнародньої Справедливости. Відповідну ноту подав департамент стейту совєтському амбасадорові Александрові С. Панюшкіну в понеділок. Загальна сума боргу становить 11 більйонів долярів, одначе Америка хоче дістати від СССР тільки вісім більйонів і 670 торговельних кораблів, позичених Совєтами. Переговори тривали п'ять років. Росія запропонувала заплатити Америці $300,000,000 за товари вартістю в $2,600,000,000, які залишилися в Совєтах після війни, а з зворотом кораблів зволікає в безконечність, не даючи жадного виправдання. Окрему ноту вислала Америка Совєтам в справі повороту німецьких і японських воєнних полонених, домагаючися вислання совєтського представника на переговори в цій справі до Женеви.

● **Сорок раз реєструвався** до військової служби Роберт Фрайман з Шікаґо під іншим іменем, поки його спіймала федеральна влада. Він викрадав з поштових скриньок чеки, висилані на різні імена. Щоб зміняти чек на готівку, він мусів довести, що його ім'я таке, як на чеку. При реєстрації діставав посвідку на таке ім'я, яке йому було потрібне.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. „Свобода", від. 194 повідомляє, що Загальні Збори Товариства відбудуться в суботу, 26. січня ц.р. від год. 7. веч., починаючи в домівці Товариства, 12 Ст. Маркс Пл., побіч Третьої Аве., на 3 пов., саля ч. 4. Приявність усіх членів зокрема тих, які не брали участи в місячних зборах, конечна для дальшого розвитку Товариства. — Управа.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Від. 438 повідомляє, що уряд на 1952 рік є такий: Т. Савчук, предс.; М. Загоройко, заст.; С. Терлецький, кас.; С. Терлецький мол., секр.; В. Франт, контр. Таксамо проситься всіх членів, щоби платили свої місячні вкладки начас, а це значить найдалі до 20. кожного місяця..

НЮ ЙОРК, Н. Й. — **Річні збори** від. 184 „Верховина", відбудуться в неділю, 27. січня, о год. 7:30 ввечорі, в приміщенні Самопомочі, 77 Іст 7. вул. Ню Йорк. На порядку нарад річні звіти та дуже важливі справи, тому проситься численно прибути на збори. — П. Содоль, предс.; В. Коваль, секр.

CLEVELAND, O. — The following are the officers of St. Mary's Lodge, Branch 112 for 1952: Mrs. E. Lalik, Pres.; Mrs. S. Polewka, Vice-Pres.; Miss Ann M. Cooper, Rec. Sec.; Mrs. R. Kupchik, Fin. Sec.; Mrs. H. Prociw, Treasurer. Controllers: M. Fedak, A. Kupchik, E. Sovchik. Sick Callers: Mrs. Smilchak, Mrs. Homa, Mrs. Gabriwska. Flag Bearers: Mrs. Janiwska, Mrs. Savchyn, Mrs. Tymchina, Mrs. Homa.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. Запорозька Січ, від. 388 повідомляє, що річні збори задля браку місця в неділю, відбудуться в середу, 30. січня, точно в 7. год. ввечорі, в У. Н. Домі. Просимо членів бути присутніми на зборах, на яких буде річний звіт і вибір уряду. — М. Весоловський, предс.; В. Паньків, кас.; Е. Воловняк, секр.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. — Річні збори від. 278 відбулися 20. січня і на них вибрано такий уряд на рік 1952: С. Турчин, предс.; М. Турчин, секр. і кас. — Martha Turchin, 499 Madison St., Wilkes Barre, Pa.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

• БИЗНЕСОВІ НАГОДИ •

НА ПРОДАЖ Реставрація в індустріяльнім приміщенні у Филаделфії. Пишіть або кличте:
MICHAEL ELKO
605 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.
Phone: Ma 7-2407

• ПОМЕШКАННЯ •

ДО ВИНАЙМУ Апартамент умебльований або порожній, електрична холодільня, приватна лазничка.
MICHAEL ELKO
605 North 7th Street
Philadelphia, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2758. Посеред дивних марморів.

„Це велит-брут, Тарзане" — так висловився після того Д'Арнот. „Я думав, що ти найшов собі рівного".

„Дивне, де подівся Хірам?" — завважав Тарзан. — „Правда, не багато надії, щоб його найти, але спробуймо".

„А що з Волфом і діямантом остут?" — запитався Д'Арнот. — „Волфові ми не поможемо, а діяманту ми не хочемо".

„Мусимо найти Хірама, заки він заведе нас на ще більші турботи" — заявив Тарзан.

— „Оці коридори всі подібні до себе, одначе ми спробуймо піти в оцей".